

*Dr. Vida Sándor**

TÉRBELI VÉDJEGY ÉRVÉNYTELENÍTÉSE – AZ INTA BEAVATKOZÁSA

A formák védjegyjogi oltalma kifejezetten problémás: mind a Vt. 2 § (2) bekezdés *b*) pontja, mind a KVR¹ 7. cikk (1) bekezdésének *e*) pontja szigorú feltételekhez köti a védjegyoltalom elismerését. Amióta pedig az EU Bírósága a PHILIPS villanyborotvák formáját megjelenítő védjegyek törlése iránt folyó eljárásokban előzetes döntést (C-299/99)² hozott, még a különös formákra bejegyzett védjegyek jogosultjai sem alhatnak nyugodtan.

Ez a joggyakorlat hazánkat is elérte, a külföldi versenytársak nálunk is több kísérletet tettek már bejegyzett védjegyek utólagos törlésére, mint például a LEGO építőköcskák³ vagy a SCHOGETTEN csokoládétábla⁴ törlése érdekében. Ezen két ügyben a Legfelsőbb Bíróság, illetve a Fővárosi Törvényszék tett pontot az ügyre.

Az alábbiakban az EU Bíróságai előtt lefolyt hasonló, bár a védjegytulajdonos számára kevésbé szerencsés kimenetelű ügyről számolok be.

Tényállás

2004. december 3-án a Voss cég 3156163. számon lajstromoztatta a BPHH-nál az alábbi térbeli közösségi védjegyet (a továbbiakban: vitatott védjegy).

Az áruk, amelyek vonatkozásában a vitatott védjegyet lajstromozták, a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó Nizzai Megállapodás szerinti 32. és 33. osztályba tartoznak, és azok az egyes osztályok vonatkozásában az alábbi leírásnak felelnek meg:

* Jogtanácsos, Danubia Szabadalmi és Jogi Iroda Kft.

¹ 40/94 EK sz. rendelet a közösségi védjegyről (újrakodifikálva a 207/2009 EK sz. rendelettel).

² *Dr. Vida Sándor*: Az Európai Bíróság védjegyjogi gyakorlata. Miskolc, 2006, p. 110. Más lapra tartozik, hogy a Philips cég utóbb az egész világra kiterjedő egyezséget kötött a Remington céggel, ami a számára legfontosabb védjegyek „megmentését” jelentette.

³ *Dr. Lukácsi Péter*: A magyar LEGO védjegy törlési ügye. Védjegyvilág, 2009, 2. sz., p. 53.

⁴ *Dr. Vida Sándor*: Trademark Protection for Specific Form of Chocolate: www.danubia.hu.

- 32. osztály: Sörök; alkoholmentes italok, víz;
- 33. osztály: Alkoholtartalmú italok a sörök kivételével.

2008. július 17-én a Nordic Spirit a vitatott védjegy törlése iránti kérelmet nyújtott be a KVR 7. cikk (1) bekezdése *a)–d)* pontja és az *e)* pont *i–iii.* alpontja⁵ alapján.

A Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (BPHH, Office for Harmonization in the Internal Market) törlési osztálya elutasította e törlés iránti kérelmet.

A Nordic Spirit a KVR 58–64. cikke alapján fellebbezést nyújtott be a törlési osztály határozata ellen.

A BPHH fellebbezési tanácsa hatályon kívül helyezte az említett határozatot, és helyt adott a törlési kérelemnek. A fellebbezési tanács lényegében arra a megállapításra jutott, hogy figyelemmel az ítélkezési gyakorlatra, amely szerint a fogyasztók elsősorban egyszerűen csomagolási funkciót tulajdonítanak azoknak a palackoknak, amelyekben az ilyen termékeket tárolják, meg kell állapítani, hogy a fogyasztók számára a palackra illesztett címke elolvasása szolgál az áru származásának azonosítására, illetve annak más áruktól való megkülönböztetésére.

A fellebbezési tanács ezenkívül úgy ítélte meg, hogy semmilyen bizonyíték nem támasztja alá a felperes azon állításait, amelyek szerint az átlagos fogyasztó az érintett áruk csomagolásának formáját az azok kereskedelmi származására utaló jelzésként képes észlelni, amennyiben e forma olyan jellemzőkkel rendelkezik, amelyek elegendőek ahhoz, hogy megragadják az átlagos fogyasztó figyelmét.

Ezen felül a Voss egyetlen bizonyítékkal sem szolgált annak alátámasztása érdekében, hogy a Nordic Spirit tévesen hivatkozott arra, hogy az ásványvizes vagy bármely más italt tartalmazó palackok mindig szó- és ábrás elemekből állnak, és hogy emiatt a fogyasztók az érintett áru kereskedelmi származását nem a palack formája, hanem ezen elemek alapján szokták azonosítani.

Végül a fellebbezési tanács úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó palack formája nem tér el jelentős mértékben az Európai Unióban az alkoholtartalmú vagy alkoholmentes italokhoz használt tárolóeszközök formájától, hanem annak csupán egy változata.

⁵ A szöveg:

- (1) A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha
- a)* nem felel meg a 4. cikkben meghatározott követelményeknek;
 - b)* nem alkalmas a megkülönböztetésre;
 - c)* kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak;
 - d)* kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket az általános nyelvhasználatban, illetve a tisztességes üzleti gyakorlatban állandóan és szokásosan alkalmaznak;
 - e)* kizárólag olyan formából áll, amely
 - i.* az áru jellegéből következik; vagy
 - ii.* a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges; vagy
 - iii.* az áru értékének a lényegét hordozza...

Az EU Törvényszéke előtti eljárás

A Törvényszékhez benyújtott keresetlevelében a Voss cég a vitatott határozat hatályon kívül helyezése iránt keresetet terjesztett elő. E kereset alátámasztására a felperes négy jogalapot hozott fel.

E jogalapok közül az első a KVR 75. cikkének a megsértésén alapult, mert szerinte a fellebbezési tanács lényegében olyan elemekre alapította az indokolását, amelyeket nem hozott a felperes tudomására, és amelyek kapcsán annak nem volt lehetősége álláspontjának kifejtésére.

A második jogalap a KVR 99. cikkének és a 2868/95 rendelet 37. szabály *b*) pontja iv. alpontjának megsértésére hivatkozott, amennyiben a fellebbezési tanács jogtalanul hárította a felperesre a vitatott védjegy megkülönböztetőképességére vonatkozó bizonyítási terhet, jöllehet azt már lajstromozták, és következésképpen annak tekintetében érvényességi vélelem állt fenn.

A harmadik jogalap a KVR 7. cikk (1) bekezdés *b*) pontjának megsértésén és a térbeli védjegyek megkülönböztetőképességére vonatkozó ítélkezési gyakorlat téves értelmezésén alapult. Nevezetesen szerinte a fellebbezési tanács az ítélkezési gyakorlat által a térbeli védjegyek megkülönböztetőképességének azon esetben való értékelésére meghatározott tesztet, ha valamely folyadék csomagolásáról van szó, illetve ha a védjegyet magának az árunak a megjelenése alkotja (amely teszt lényege annak értékelése, hogy a védjegy jelentős mértékben eltér-e az érintett ágazat normáitól és szokásaitól), egy másik teszttel helyettesítette, amely a címkézésnek vagy más jelölési gyakorlatnak az említett ágazatban tulajdonítandó jelentőségén alapul.

Végül a negyedik jogalap a KVR 7. cikk (1) bekezdés *b*) pontjának megsértésén és az italok ágazatának normáihoz és szokásaihoz képest való jelentős eltérés fennállására vonatkozó bizonyítékok elferdítésén alapult, mert szerinte a fellebbezési tanács arra a téves megállapításra jutott, hogy a vitatott védjegy nem rendelkezik megkülönböztetőképességgel.

A Törvényszék előtti tárgyaláson a felperes azonban jelezte, hogy eláll az első jogalaptól.

Az EU Törvényszékének ítélete⁶

A Törvényszék előzetesen megállapította, hogy a vitatott határozat két különálló és egymástól függetlenül álló érvelésen (two pillars) alapul (elsőfokú ítélet, 26. pont).

A BPHH határozata 18–35. pontjában, amely az érvelésnek az általa „első pillérnek” nevezett részéhez kapcsolódik, a fellebbezési tanács lényegében arra a megállapításra jutott, hogy köztudott tény, hogy az italokat szinte mindig valamely szó- vagy ábrás elemmel ellátott palackban, dobozban vagy más csomagolásban árusítják, hogy e jelzések teszik lehetővé a fogyasztó számára, hogy az árukat megkülönböztesse egymástól a piacon, valamint hogy

⁶ T-178/11 ügyszám.

a Voss nem terjesztett elő semmilyen bizonyítékot azon állításai alátámasztására, amelyek szerint nem ez a helyzet áll fenn (elsőfokú ítélet, 27. pont).

A vitatott BPHH-határozat 36–41. pontjában, amelyek az érvelésnek az általa „második pilléreként” azonosított részéhez kapcsolódnak, a fellebbezési tanács a vitatott védjegy megkülönböztetőképességére vonatkozó önálló vizsgálatot folytatott le lényegében annak megállapítása érdekében, hogy a szóban forgó palack nem tér el jelentős mértékben az alkoholtartalmú és alkoholmentes italok piacán használt más üvegek formájától, azoknak csak egy változata, illetve hogy ennél fogva nem tér el jelentős mértékben az érintett ágazat normáitól és szokásaitól (elsőfokú ítélet, 28. pont).

A tárgyaláson az ezzel kapcsolatban feltett kérdésekre a felek megerősítették, hogy a vitatott határozat két különálló és egymástól független pillérből álló érvelésen alapul (elsőfokú ítélet, 29. pont).

Második jogalapjával a felperes arra hivatkozott, hogy a bizonyítási teher a vitatott védjegy törlése iránti eljárást kezdeményező félre, azaz kizárólag a Nordic Spiritre hárul, arra kötelezve őt, hogy bizonyítsa az említett védjegy megkülönböztetőképességének a hiányát, s hogy a Nordic Spirit semmiféle bizonyítékkal nem szolgált a védjegy megkülönböztetőképessége állítólagos hiányának az alátámasztására.

A Törvényszék e tekintetben megállapította, hogy a vitatott védjegyet szoros értelemben véve egy átlátszó, henger alakú palack térbeli formája és egy, a palackkal azonos átmérőjű, nem átlátszó kupak kombinációja jellemzi, és hogy az alkotóelemek összetételének módja – azaz a piacon az alkoholtartalmú vagy alkoholmentes italok tárolására szánt palackok többségéhez hasonlóan egy nem átlátszó kupakkal ellátott palack – nem ad többletet az összetett védjegynek annak egészét tekintve az azt alkotó elemek pusztán és egyszerű összetételéhez képest, mivel egy ilyen forma alkalmas arra, hogy általánosan alkalmazzák a kereskedelemben a bejelentésben szereplő áruk csomagolására (elsőfokú ítélet, 58. pont).

A Törvényszék álláspontja szerint a fellebbezési tanács nem tévedett annak kimondásával, hogy az Európai Unióban a szokásosan tájékozott fogyasztó a vitatott védjegyet egészében véve pusztán úgy érzékeli, mint azon áruk formájának az egyik változatát, amelyek tekintetében az említett védjegyet bejelentették. Ezt követően megállapította, hogy a vitatott védjegy az érintett vásárlóközönség által érzékelt formájában nem alkalmas az említett védjeggyel érintett áruk azonosítására, és azok más kereskedelmi származású áruktól való megkülönböztetésére (elsőfokú ítélet, 59–62. pont).

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes Voss cég (a védjegyjogosult) fellebbezést nyújtott be.

Az EU Bíróságának ítélete⁷

A főtanácsnok meghallgatását követően, az EU Bírósága 2015. május 7-én elutasította a Törvényszék ítélete ellen benyújtott fellebbezést.

⁷ C-445/13 ügyszám.

A másodfokú bírósági eljárásban beavatkozóként fellépett az INTA – International Trademark Association (Nemzetközi Védjegy Egyesület).⁸

Ítéletében az EU Bírósága többek között a következőket mondta.

A Voss cég (védjegyjogosult) felperes lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megváltoztatta a vitatott határozatban kifejtett érvelés két pillére közötti azon megkülönböztetés feltételeit, amelyről a Törvényszék előtti tárgyaláson megállapodtak (ítélet, 54. pont).

A felperes álláspontja szerint a megtámadott ítélet 27. és 28. pontjában az első és a második pillér meghatározását a Törvényszék előtti tárgyaláson elfogadotthoz képest felcserélték (ítélet, 55. pont).

Következésképpen nézete szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot azzal, hogy nem vizsgálta meg a Voss által felhozott második jogalapot, amelyre az elsőfokú eljárás keretében benyújtott keresetének alátámasztása érdekében hivatkozott, és amely azon alapul, hogy a fellebbezési tanács jogtalanul hárította rá a vitatott védjegy megkülönböztetőképességére vonatkozó bizonyítási terhet (ítélet, 56. pont).

Még ha feltételezzük is, hogy a Törvényszék előtt hivatkozott második jogalap – amint azt a felperes állítja – az említett második pillér ellen irányult, meg kell állapítani, amint az a megtámadott ítélet 28. és 50. pontjából következik, hogy a fellebbezési tanács a vitatott határozat 36–41. pontjában elvégezte a vitatott védjegy megkülönböztetőképességének az önálló vizsgálatát, és nem hárította a felperesre az e képesség meglétére vonatkozó bizonyításának terhét (ítélet, 58. pont).

Ebből az következik, hogy a Voss felperes által a fellebbezése alátámasztására felhozott első jogalapot ennek megfelelően mint megalapozatlant el kell utasítani (ítélet, 59. pont).

A második jogalapról

A felek érvei

A második jogalap tekintetében a felperes azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megsértette a KVR 99. cikkét, mivel a megtámadott ítélet 57. és 58. pontjában megfordította a bizonyítási terhet, amely a vitatott védjegy törlése iránti eljárást kezdeményező félként kizárólag a Nordic Spiritre hárult, arra kötelezve őt, hogy bizonyítsa az említett védjegy megkülönböztetőképességének a hiányát annak ellenére, hogy a Nordic Spirit semmiféle bizonyítékkal

⁸ Az INTA (International Trademark Association) a világ legnagyobb védjegyjogi egyesülete mintegy 30 000 taggal, amely egy a „Bírósági eljárások érdekében létrehozott Tanácsadó Bizottság”-ot (Amicus Curiae Committee) is működtet. Ez utóbbi az általa fontosnak tartott jogkérdésekben a bíróságok felé segítő szándékkal pártatlan véleményt közöl. Az ilyen véleménynyilvánításra általában az ügyek fellebbezési fázisában (appeal stage) kerül sor, de ha a körülmények úgy kívánják, akkor a kontradiktórium eljárási korábbi fázisában (felszólalás, törlés stb.) is. Részletesen vö. Amicus Curiae – INTA's role as Friend of the Court: <http://www.inta.org/Advocate/Pages/AmicusBrief.asp>.

nem szolgált a védjegy megkülönböztetőképessége állítólagos hiányának alátámasztására (ítélet, 60. pont).

Az INTA,⁹ mint beavatkozó, annak alátámasztására, hogy a Törvényszék a szóban forgó megjelölés megkülönböztetőképességére vonatkozó bizonyítási terhet tévesen megfordította, a KVR 52., 55. és 59. cikkére utal – amely cikkekből az következik, hogy a lajstromozott közösségi védjegyek tekintetében érvényességi vélelem áll fenn –, valamint a 2868/95 rendelet 37. szabály *b*) pontjának *iv.* alpontjára hivatkozik (ítélet, 62. pont).

Ezen gondolatmenet szerint ha valamely védjegybejelentésnek helyt adnak, az ellenkező bizonyításáig a megszerzett védjegyet érvényesnek kell tekinteni, és a kérelmezőt nem kell arra kötelezni, hogy ismételten bizonyítsa védjegye érvényességét, hacsak az e védjegy törlését elérni kívánó fél ennek ellenkezőjét alátámasztó tényeket vagy bizonyítékokat nem mutat be (ítélet, 63. pont).

Márpedig a jelen ügyben a védjegy törlése iránti kérelem benyújtója semmiféle igazolható tényre nem hivatkozott, illetve egyetlen bizonyítékot sem mutatott be az BPHH előtt. Az INTA ebből azt a következtetést vonta le, hogy a Törvényszék megsértette a KVR-t és a 2868/95 rendeletet azzal, hogy nem helyezte hatályon kívül a fellebbezési tanács azon határozatát, amely megállapította, hogy a Voss felperes azon állítását, miszerint a fogyasztók képesek arra, hogy az áruk kereskedelmi eredetét csomagolásuk formája alapján meghatározzák, nem támasztották alá bizonyítékokkal, így tehát az nem volt elégséges az „ítélkezési gyakorlat által megállapított szabályok tiszteletben tartásának biztosításához” (ítélet, 64. pont).

Az EU Bíróságának álláspontja

A fellebbezés második jogalapjában azt róják fel a Törvényszéknek, hogy a megtámadott ítélet 57. és 58. pontjában megfordította a bizonyítási terhet, arra kötelezve a felperest, hogy bizonyítsa a vitatott védjegy megkülönböztetőképességét annak ellenére, hogy a Nordic Spirit semmiféle bizonyítékkal nem szolgált a védjegy megkülönböztetőképessége állítólagos hiányának alátámasztására, azt mint megalapozatlant el kell utasítani (ítélet, 66. pont).

A Törvényszék ugyanakkor a megtámadott ítélet 51–58. pontjában önállóan értékelte, hogy a vitatott védjegy bír-e megkülönböztetőképességgel (ítélet, 67. pont).

Miután a Törvényszék a vitatott védjegy minden egyes alkotóelemének külön-külön történő vizsgálatát követően megállapította, hogy az olyan elemek kombinációjából áll, amelyek egyike sem rendelkezik az érintett áruk tekintetében megkülönböztetőképességgel, a megtámadott ítélet 57. pontjában rámutatott, hogy ez a körülmény főszabály szerint arra enged következtetni, hogy a védjegy egészében sem rendelkezik megkülönböztetőképességgel, feltéve ha nem utalnak „konkrét jelek arra, hogy különösen az egyes elemek össze-

⁹ L. 8. lábj.

tételének módja többletet ad az összetett védjegynek annak egészét tekintve az azt alkotó elemek pusztá és egyszerű összetételéhez képest” (ítélet, 68. pont).

A Törvényszék a megtámadott ítélet 58. pontjában úgy ítélte meg, hogy „a jelen ügyben nem tűnik úgy, hogy erre utaló jelek állnának fenn”. E tekintetben megállapította, hogy „a vitatott védjegyet szoros értelemben véve egy átlátszó, henger alakú palack térbeli formája és egy, a palackkal azonos átmérőjű, nem átlátszó kupak kombinációja jellemzi, és hogy az alkotóelemek összetételének módja – azaz a piacon az alkoholtartalmú vagy alkoholmentes italok tárolására szánt palackok többségéhez hasonlóan egy nem átlátszó kupakkal ellátott palack – nem ad többletet az összetett védjegynek annak egészét tekintve az azt alkotó elemek pusztá és egyszerű összetételéhez képest, mivel egy ilyen forma alkalmas arra, hogy általánosan alkalmazzák a kereskedelemben a bejelentésben szereplő áruk csomagolására” (ítélet, 69. pont).

A Törvényszék így maga vizsgálta azon konkrét jelek fennállását, amelyek arra utalnának, hogy az összetett védjegy az egészét tekintve többlettel rendelkezik az azt alkotó elemek összességéhez képest, és ellentétben azzal, amit az INTA és a felperes állít, nem hárította át ez utóbbira az ilyen jelek fennállása bizonyításának terhét (ítélet, 70. pont).

E körülmények között meg kell állapítani, hogy a Voss és az INTA érvelése a megtámadott ítélet téves olvasatán alapul, következésképpen azt el kell utasítani (ítélet, 71. pont).

Ami az INTA által hivatkozott azon érvet illeti, amely szerint a Törvényszék azzal, hogy nem helyezte hatályon kívül a vitatott határozatot, amely megállapította, hogy semmilyen bizonyíték nem támasztja alá a felperes azon állításait, amelyek szerint az átlagos fogyasztók az érintett áruk csomagolásának formáját az azok kereskedelmi származására utaló jelzésként képesek észlelni, megsértette a KVR-t és a 2868/95 rendeletet, meg kell jegyezni, amint az a megtámadott ítélet 12. pontjából következik, a fellebbezési tanács ezen értékelése az említett határozat 31. pontjában szerepel (ítélet, 72. pont).

Így, amint az a megtámadott ítélet 27. pontjából következik, az említett értékelés következésképpen azon érvelés első pilléréhez tartozik, amelyen a vitatott határozat alapul, ahogyan azt a Törvényszék meghatározta. Márpedig a Törvényszék a megtámadott ítélet 96. pontjában mint alaptalant elutasította az említett pillérrel szemben felhozott jogalapokat (ítélet, 73. pont).

A fenti megfontolásokra tekintettel a második fellebbezési jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani (ítélet, 75. pont).

A harmadik jogalapról

A felek érvei

Harmadik jogalapjában a Voss felperes azt állítja, hogy a Törvényszék annak megállapításával, hogy a szóban forgó palack formája nem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel,

anélkül, hogy előzetesen meghatározta volna, hogy melyek az érintett ágazat normái és szokásai, megsértette a KVR 7. cikk (1) bekezdésének *b*) pontját (ítélet, 76. pont).

Az INTA ezenkívül arra hivatkozik, hogy a Törvényszék nem juthatott volna jogszerűen arra a következtetésre, hogy a felperes palackja nem tér el lényeges mértékben az érintett ágazat normáitól és szokásaitól, mivel a megtámadott ítélet 72. pontjában megállapította, hogy „nem bizonyították, hogy létezik a piacon más hasonló palack”, hogy feltételezhető volt, hogy e palack „a maga nemében egyedülálló”, ezen ítélet 51. pontjában pedig, hogy „bizonyos egységességet hordoz magában” (ítélet, 77. pont).

Ráadásul a Törvényszék az „egyszerű változat” és a „jelentős eltérés”, valamint az alkalmazandó normák és szokások egymással való szembeállításával tévesen alkalmazta a jogot. Az INTA e tekintetben arra hivatkozik, hogy a Törvényszék túllépte a Bíróság ítélkezési gyakorlatában rögzített korlátokat, amely szerint kizárólag annak eldöntése a feladat, hogy valamely védjegyként lajstromozott térbeli forma olyan mértékben eltér-e az érintett ágazatban a releváns áruk tekintetében szokásosan vagy általánosan használt formáktól, hogy a fogyasztók képesek ahhoz jelentést társítani (ítélet, 78. pont).

Végül az INTA szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor egy forma egyszerű alkotóelemeit, nem pedig a lajstromozott formát mint egészet hasonlította össze az említett ágazatbeli szokásos vagy általános formák elemeivel (ítélet, 79. pont).

Az EU Bíróságának álláspontja

Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint csak az olyan védjegy rendelkezik a KVR 7. cikk (1) bekezdésének *b*) pontja értelmében vett megkülönböztetőképességgel, amely jelentős mértékben eltér az ágazat normáitól vagy szokásaitól, és ebből eredően be tudja tölteni alapvető, származást jelölő rendeltetését (Mag Instrument-ítélet, C-136/02, 31. pont;¹⁰ Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli-ítélet, C-98/11, 42. pont¹¹ – jelen ítélet, 81. pont).

A jelen ügyben a Törvényszék a megtámadott ítélet 51–53. pontjában értékelte a vitatott védjegynek az alkoholtartalmú és alkoholmentes italok ágazata normáihoz és szokásaihoz képest fennálló megkülönböztetőképességét (ítélet, 82. pont).

¹⁰ A szöveg:

Ilyen körülmények között minél inkább hasonlít a védjegyként bejegyezni kívánt forma a szóban forgó áru legvalószínűbb formájához, annál valószínűbb, hogy az adott forma nem alkalmas a megkülönböztetésre a KVR 7. cikke (1) bekezdésének *b*) pontja értelmében. Csak az olyan megjelölés rendelkezik megkülönböztetőképességgel az említett rendelkezés értelmében, amely jelentős mértékben eltér az ágazat normáitól vagy szokásaitól, és ebből eredően alkalmas alapvető, gyártóra vagy forgalmazóra utaló megjelölés szerepének betöltésére...

¹¹ A szöveg:

Csak az olyan védjegy rendelkezik a KVR 7. cikke (1) bekezdésének *b*) pontja értelmében vett megkülönböztetőképességgel, amely jelentős mértékben eltér az ágazat normáitól vagy szokásaitól, és ebből eredően képes betölteni alapvető eredetjelölő rendeltetését...

Ezen ítélet 51. pontjában a Törvényszék a vitatott védjegy térbeli formáját illetően először is megállapította, hogy „köztudott tény, hogy a piacon elérhető palackok túlnyomó többségének van egy henger alakú része” (ítélet, 83. pont).

Az említett ítélet 52. pontjában a Törvényszék ezt követően a nem átlátszó kupakot illetően megállapította, hogy „köztudott tény, hogy nagyon sok palackot olyan kupakkal zárnak le, amely a palack testétől eltérő anyagból és színben készül” (ítélet, 84. pont).

Végül a Törvényszék ugyanezen ítélet 53. pontjában úgy ítélte meg, hogy a palackkal megegyező átmérőjű kupak „csak a létező formák egyik változatának minősül, és nem tekinthető úgy, mint amely jelentős mértékben eltér az ágazat normáitól és szokásaitól, még annak elismerésével sem, hogy ezen elem bizonyos eredetiséggel bír” (ítélet, 85. pont).

Így a Törvényszék a szóban forgó térbeli megjelölés megkülönböztetőképességére vonatkozó vizsgálatot az érintett ágazat normáira figyelemmel a köztudott tényekre alapozva folytatta le (ítélet, 86. pont).

Ebből következően a Voss felperes és az INTA megalapozatlanul állította, hogy a Törvényszék elmulasztotta azon áruk ágazata normáinak és szokásainak meghatározását, amelyek tekintetében a vitatott védjegyet lajstromozták (ítélet, 87. pont).

Ami az INTA azon érvét illeti, amely szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot az „egyszerű változat” és a „jelentős eltérés”, valamint az alkalmazandó normák és szokások egymással való szembeállításával annak megállapítása helyett, hogy a vitatott védjegy olyan mértékben eltér-e az érintett ágazatban szokásosan és általánosan használt formáktól, hogy a fogyasztók képesek ahhoz jelentést társítani, emlékeztetni kell arra, hogy valamely védjegy megkülönböztetőképessége a KVR 7. cikk (1) bekezdésének *b*) pontja értelmében azt jelenti, hogy a védjegy lehetővé teszi a védjegybejelentésben szereplő áruknak adott vállalkozástól származóként történő beazonosítását, és így ezen áruknak más vállalkozások áruitól való megkülönböztetését (Freixenet-ítélet, C-344/10 és C-345/10, 42. pont,¹² valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat – jelen ítélet, 88. pont).

E megkülönböztetőképességet egyrészt a védjegybejelentésben szereplő árukra és szolgáltatásokra, másrészt az érintett vásárlóközönség észlelésére tekintettel kell értékelni (Freixenet-ítélet, C-344/10 és C-345/10, 43. pont,¹³ valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat – jelen ítélet, 89. pont).

Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az áru formájából álló térbeli védjegyek megkülönböztetőképességének értékelésekor alkalmazott szempontok nem különböznek a védjegyek

¹² A szöveg:

Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy valamely védjegy megkülönböztetőképessége a KVR 7. cikke (1) bekezdésének *b*) pontja értelmében azt jelenti, hogy a védjegy lehetővé teszi a védjegybejelentésben szereplő árunak adott vállalkozástól származóként történő beazonosítását, és így ennek az árunak más vállalkozások áruitól való megkülönböztetését ...

¹³ A szöveg:

E megkülönböztetőképességet egyrészt a védjegybejelentésben szereplő árukra és szolgáltatásokra tekintettel, másrészt az érintett vásárlóközönség felfogására tekintettel kell értékelni...

más típusainak esetében alkalmazandó szempontoktól (Mag Instrument-ítélet, C-136/02, 30. pont;¹⁴ Freixenet-ítélet, C-344/10 és C-345/10, 45. pont¹⁵). Ugyanakkor ezen szempontok alkalmazásakor az átlagos fogyasztó észlelése nem szükségszerűen azonos az áru külső megjelenéséből álló térbeli védjegy és az olyan szóvédjegy vagy ábrás védjegy esetében, amely az általa jelölt áruk külső megjelenésétől független jelből áll. Az átlagos fogyasztó ugyanis – bármiféle grafikai vagy szöveges elem hiányában – nem szokott az áruk eredetére következtetni a formájuk vagy a csomagolásuk formája alapján, így nehezebbnek bizonyulhat a térbeli védjegy megkülönböztetőképességét megállapítani, mint a szó- vagy ábrás védjegyét (Mag Instrument-ítélet, C-136/02, 30. pont;¹⁶ Freixenet-ítélet, C-344/10 és C-345/10, 46. pont¹⁷ – jelen ítélet, 90. pont).

Ilyen körülmények között minél inkább közelít a védjegyként lajstromoztatni kívánt forma a kérdéses árunak a leginkább valószínű formájához, annál valószínűbb, hogy az említett forma a KVR 7. cikk (1) bekezdésének *b*) pontja értelmében nem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel. Csak az olyan védjegy rendelkezik az említett rendelkezés értelmében vett megkülönböztetőképeséggel, amely jelentős mértékben eltér az ágazat normáitól vagy szokásaitól, és ebből eredően képes betölteni alapvető, származást jelölő rendeltetését (Mag Instrument-ítélet, C-136/02, 31. pont;¹⁸ Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli-ítélet, C-98/11, 42. pont¹⁹ – jelen ítélet, 91. pont).

Ebből az következik, hogy ha valamely térbeli védjegy a lajstromoztatni kívánt áru formájából áll, a pusztán tény, hogy ez a forma az ilyen típusú áruk szokásos formáinak egy „változata”, nem elégséges annak a megállapításához, hogy az említett védjegy a KVR 7. cikk

¹⁴ A szöveg:

Az áru formájából álló térbeli védjegy megkülönböztetőképességének mérlegelésekor alkalmazott szempontok nem különböznek a védjegyek más típusainak esetében alkalmazandó szempontoktól. Ugyanakkor ezen szempontok alkalmazásakor az érintett közönség észlelése nem szükségszerűen azonos az áru formájából álló térbeli védjegy és az olyan szóvédjegy vagy ábrás védjegy esetében, amely az általa jelölt áruk külső megjelenésétől független jelből áll. Az átlagos fogyasztók ugyanis – bármiféle grafikai vagy szöveges elem hiányában – nem szoktak az áruk eredetére következtetni a formájuk vagy a csomagolásuk formája alapján, így nehezebbnek bizonyulhat a térbeli védjegy megkülönböztetőképességét megállapítani, mint a szó- vagy ábrás védjegyét...

¹⁵ A szöveg:

...az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az áru külső megjelenéséből álló térbeli védjegy megkülönböztetőképességének mérlegelésekor alkalmazott szempontok nem különböznek a védjegyek más típusainak esetében alkalmazandó szempontoktól...

¹⁶ Vö. 15. lábj.

¹⁷ A szöveg:

...e szempontok alkalmazásakor figyelembe kell venni azt, hogy az átlagos fogyasztó észlelése nem szükségszerűen azonos az áru külső megjelenéséből álló térbeli védjegy és az olyan szóvédjegy vagy ábrás védjegy esetében, amely az általa jelölt áruk külső megjelenésétől független jelből áll. Az átlagos fogyasztó ugyanis – bármiféle grafikai vagy szöveges elem hiányában – nem szokott az áruk eredetére következtetni a formájuk vagy a csomagolásuk formája alapján, így nehezebbnek bizonyulhat az ilyen térbeli védjegy megkülönböztetőképességét megállapítani, mint a szó- vagy ábrás védjegyekét ...

¹⁸ Vö.: 14. lábj.

¹⁹ Vö.: 11. lábj.

(1) bekezdésének *b*) pontja értelmében megkülönböztetőképességgel rendelkezik. Mindig meg kell vizsgálni, hogy az ilyen védjegy lehetővé teszi-e az ezen áru szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztója számára, hogy bármiféle elemzés és különösebb odafigyelés nélkül megkülönböztesse az érintett árut más vállalkozások áruitól (Mag Instrument-ítélet, C-136/02, 32. pont²⁰ – jelen ítélet, 92. pont).

A jelen ügyben a Törvényszék, miután a megtámadott ítélet 37–44. pontjában emlékeztetett a vonatkozó ítélkezési gyakorlatra, annak 51–58. pontjában megvizsgálta, hogy a vitatott védjegy jelentős mértékben eltér-e az érintett ágazat normáitól és szokásaitól (ítélet, 93. pont).

A megtámadott ítélet 59. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy a fellebbezési tanács nem tévedett annak kimondásával, hogy az Unió szokásosan tájékozott fogyasztója a vitatott védjegyet egészében véve pusztán úgy érzékeli, mint azon áruk formájának egyik változatát, amelyek tekintetében az említett védjegyet bejelentették. Ezt követően a megtámadott ítélet 62. pontjában megállapította, hogy a vitatott védjegy az érintett vásárlóközönség által érzékelt formájában nem alkalmas az említett védjeggyel érintett áruk azonosítására, és azok más kereskedelmi származású áruktól való megkülönböztetésére (ítélet, 94. pont).

A fenti megállapításokból következik, hogy a Törvényszék helyesen határozta meg és követte az e tekintetben irányadó ítélkezési gyakorlat által meghatározott szempontokat (ítélet, 95. pont).

Ezenkívül, amennyiben az INTA azt kifogásolja, hogy a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a felperes palackja nem tér el jelentős mértékben az érintett ágazat normáitól és szokásaitól, meg kell állapítani, hogy ez a ténybeli értékelés körébe tartozik (ítélet, 96. pont).

E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ²¹ 256. cikk (1) bekezdése és az EU Bíróságának alapokmánya 58. cikkének első bekezdése szerint a fellebbezés csak jogkérdésekre vonatkozhat. Kizárólag a Törvényszék rendelkezik ugyanis hatáskörrel a releváns tények megállapítására és értékelésére, valamint a bizonyítékok értékelésére. A tények és bizonyítékok értékelése tehát – az elferdítés esetét kivéve – nem minősül jogkérdésnek,

²⁰ A szöveg:

Következésképpen, ellentétben azzal, amit a fellebbező állít, amennyiben a térbeli megjelölés a bejegyezni kívánt áru formájaként jelenik meg, a pusztán tény, hogy ez a forma az ilyen típusú áruk szokásos formáinak egy „változata”, nem elegendő annak megállapításához, hogy e megjelölés a KVR 7. cikke (1) bekezdésének *b*) pontja értelmében megkülönböztetőképességgel rendelkezik. Minden esetben meg kell vizsgálni, hogy az ilyen megjelölés az áru szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztója számára lehetővé teszi-e, hogy megkülönböztesse az érintett árut más vállalkozások áruitól anélkül, hogy az átlagos fogyasztó annak elemzésébe fogna, vagy különleges figyelemről tenne tanúbizonyságot.

²¹ 2010/C 83/01 – Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata.

amelyet – mint ilyet – fellebbezés keretében az EU Bíróságának kell megvizsgálnia (Louis Vuitton Malletier-ítélet, C-97/12, 61. pont²² – jelen ítélet, 97. pont).

Márpedig meg kell állapítani, hogy az INTA e kérdés vitatásának alátámasztására nem hivatkozott egyetlen olyan érvre sem, amely alkalmas annak alátámasztására, hogy a Törvényszék elferdítette a tényeket (ítélet, 98. pont).

Figyelemmel a fenti megfontolásokra, a harmadik fellebbezési jogalapot mint részben megalapozatlant, részben pedig elfogadhatatlant, el kell utasítani (ítélet, 100. pont).

A negyedik jogalapról

A felek érvei

Negyedik jogalapjával a Voss felperes azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megsértette a KVR 7. cikk (1) bekezdésének *b*) pontját, amikor a vitatott védjegy megkülönböztetőképességének vizsgálata során külön-külön értékelte a szóban forgó térbeli megjelölés egyes alkotóelemeit, anélkül azonban, hogy a megjelölést egészében vizsgálta volna (ítélet, 101. pont).

A felperes előadja, hogy a Törvényszék, miután a megtámadott ítélet öt pontjában külön-külön értékelte az említett térbeli megjelölést alkotó elemeket, megelégedett annak kimondásával, hogy ezen alkotóelemek összetételének módja „nem ad többletet az összetett védjegynek a vitatott védjegyet alkotó elemek összességéhez képest”, ami a Voss álláspontja szerint nem minősül a védjegy által keltett összbenyomás tekintetében az ítélezési gyakorlat által megkövetelt alapos vizsgálatnak (ítélet, 102. pont).

A Bíróság álláspontja

E jogalpnál a felperes arra hivatkozik, hogy a vitatott védjegy megkülönböztetőképessége értékelésének keretében a Törvényszék nem vizsgálta – ahogyan arra köteles lett volna – a védjegy által keltett összbenyomást (ítélet, 104. pont).

E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélezési gyakorlat szerint az átlagos fogyasztó rendszerint egészében érzékeli a védjegyet, és nem vizsgálja annak egyes részleteit. Továbbá annak megítélésakor, hogy valamely védjegy rendelkezik-e megkülönböztetőképességgel vagy sem, az általa keltett összbenyomást kell figyelembe venni (lásd

²² A szöveg:

Emlékeztetni szükséges, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (2007) 256. cikkének (1) bekezdése, valamint az EU Bírósága Szervezeti Szabályzatának 48. cikk (1) bekezdése értelmében a fellebbezés csupán jogkérdésre irányulhat. Az EU Törvényszékének kizárólagos hatásköre, hogy a tényállást megállapítsa és a bizonyítékokat értékelje. Jogkérdésnek minősül ellenben, ha a tényállás, valamint a bizonyítékok értékelése azok elferdítését eredményezte, ez esetben az EU Bírósága a fellebbezési eljárásban ezek tekintetében is állást foglalhat.

különösen: Eurocermex-ítélet, C-286/04, 22. pont,²³ valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat – jelen ítélet, 105. pont).

Ez azonban nem jelenti azt, hogy az illetékes hatóság, amelynek azt kell vizsgálnia, hogy a vásárlóközönség érzékelheti-e a bejelentett védjegyet a származás megjelöléseként, ne vizsgálhatná először az e védjegy megjelenítésére használt egyes elemeket. Célszerűnek mutatkozik ugyanis, ha az átfogó értékelés során az említett hatóság az érintett védjegy minden egyes alkotóelemét sorban megvizsgálja (lásd különösen: Eurocermex-ítélet, C-286/04, 23. pont,²⁴ valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat – jelen ítélet, 106. pont).

A megtámadott ítélet 55. pontjában a Törvényszék a vitatott védjegy minden egyes alkotóelemének külön-külön történő vizsgálatát követően megállapította, hogy a vitatott védjegy „olyan elemek kombinációjából áll, amelyek egyike sem rendelkezik az érintett áruk tekintetében megkülönböztetőképességgel, mivel azok általánosan használhatók a kereskedelemben a védjegybejelentésben megjelölt áruk csomagolására”. A Törvényszék annak ellenőrzésével folytatta vizsgálatát, hogy az említett védjegy egészét tekintve rendelkezik-e ilyen képességgel, vagy sem (ítélet, 107. pont).

A Törvényszék ez alapján állapította meg a megtámadott ítélet 58. pontjában, hogy „egy átlátszó, henger alakú palack térbeli formája és a palackkal azonos átmérőjű, nem átlátszó kupak szoros értelemben vett összetételének módja a jelen ügyben nem ad többletet a vitatott védjegyet alkotó elemek összességéhez képest – amely tehát a piacon az alkoholtartalmú vagy alkoholmentes italok tárolására szánt palackok többségéhez hasonlóan egy nem átlátszó kupakkal ellátott palack –, az ilyen forma ugyanis alkalmas arra, hogy általánosan alkalmazzák a kereskedelemben a bejelentésben szereplő áruk csomagolására”, és hogy következőképpen „a jelen összetett védjegy elemei összetételének módja nem alkalmas arra sem, hogy a védjegyet megkülönböztetőképességgel ruházza fel”. A Törvényszék az említett ítélet 62. pontjában arra a megállapításra jutott, hogy „a vitatott védjegy az érintett vásárlóközönség által érzékelt formájában nem alkalmas az említett védjeggyel érintett áruk azonosítására, és azok más kereskedelmi származású áruktól való megkülönböztetésére” (ítélet, 108. pont).

Következőképpen a Törvényszék helyesen alapította a vitatott védjegy megkülönböztetőképességének értékelését arra az összbenomásra, amelyet e védjegy alkotóelemeinek formája és elrendezése vált ki, amint azt a jelen ítélet 105. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat is megköveteli (ítélet, 109. pont).

²³ A szöveg:

...az átlagos fogyasztó rendszerint egészében érzékeli a védjegyet, és nem vizsgálja egyenként annak részleteit. Ezért annak megítélésakor, hogy valamely védjegy rendelkezik-e megkülönböztetőképességgel, az általa keltett összbenomást kell figyelembe venni...

²⁴ A szöveg:

Ez nem jelenti azonban azt, hogy az illetékes hatóság, amelynek azt kell vizsgálnia, hogy a vásárlóközönség a bejelentett védjegyet mint származásra utaló megjelölést érzékelheti-e, ne vizsgálhatná először sorjában e védjegy megjelenítésére használt egyes elemeket. Célszerűnek mutatkozik ugyanis, ha az átfogó értékelés során a hatóság az érintett védjegy minden egyes alkotóelemét megvizsgálja...

Ezenkívül nem róható fel a Törvényszéknek, hogy nem folytatott le kellően alapos vizsgálatot a vitatott védjegy által keltett összbenyomás tekintetében, mivel a szóban forgó térbeli forma két elemből, tudniillik egy hengerformából és az említett hengerével azonos átmérőjű, nem átlátszó kupakból áll, és mivel nehezen képzelhető el, hogyan lehetne ezeket az alkotóelemeket más módon egyetlen térbeli egységbe kombinálni (lásd ebben az értelemben: Eurocermex-ítélet, C-286/04 P, 29. pont²⁵ – ítélet 110. pont).

Ebből következően a negyedik fellebbezési jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani (ítélet, 111. pont).

Az ötödik jogalapról

A felek érvei

Ötödik jogalapjával a Voss felperes azt állítja, hogy a Törvényszék a fellebbezési tanácshoz hasonlóan elferdítette az ügy irataiban szereplő bizonyítékok értékelését azzal, hogy a szóban forgó térbeli megjelölés tökéletes hengerformáját hasonlította össze egy síkbeli „henger keresztmetszettel”. Álláspontja szerint mivel a „henger keresztmetszet” matematikai szempontból torzított ábrázolásnak minősül, a Törvényszék és a fellebbezési tanács e fogalommal valójában egy „kör keresztmetszetre” kívánt utalni. Így a Törvényszék egy térbeli megjelölést és egy, a palackok többségére jellemző síkbeli jellemzőt hasonlított össze, ily módon az érintett ágazat normáira és szokásaira vonatkozó értékelése teljes egészében téves (ítélet, 112. pont).

A Bíróság álláspontja

Meg kell állapítani, hogy a Voss felperes azon érvelése, amely szerint a Törvényszék, amikor a megtámadott ítélet 67. cikkében megállapította, hogy a piacon elérhető palackok többségének „henger keresztmetszete” van, ezzel a „kör keresztmetszet” természeténél fogva síkbeli fogalmára kívánt utalni, ezen ítélet téves olvasatán alapul (ítélet, 116. pont).

Ugyanis miután a Törvényszék a megtámadott ítélet 65. pontjában emlékeztetett arra, hogy „a fellebbezési tanács [a vitatott határozat 37. pontjában] megállapította, hogy 'a piacon elérhető palackok túlnyomó többségének henger keresztmetszete van'”, ezen ítélet következő pontjában kimondta, hogy „semmi nem enged azonban arra következtetni, hogy

²⁵ A szöveg:

...a Bíróság azt is megállapította, hogy „különösen a bejelentett védjegy felépítését illetően, amelyre a palack nyakában található citromszelet jellemző, nehezen képzelhető el, hogyan lehetne ezeket az alkotóelemeket másként egyetlen térbeli egységbe kombinálni”, és hogy „ez az egyetlen módja annak, ahogyan egy italt egy citromszelettel vagy -gerezddel díszíteni lehet, ha az italt közvetlenül a palackból isszák”, valamint hogy következésképpen „ez a mód, ahogyan a szóban forgó összetett védjegy elemei egymáshoz kapcsolódnak, nem alkalmas arra, hogy megkülönböztetőképességet kölcsönözzön a védjegyeknek”.

a fellebbezési tanács a vitatott határozat szövegösszefüggésében e szavakhoz a 'valamely geometriai forma keresztmetszetének ábrázolása' értelmében vett matematikai jelentést kívánt társítani", és hogy e szót, épp ellenkezőleg, úgy kell érteni, hogy „olyan, többé-kevésbé elkülönülő részek valamelyike, amelyeken belül valamely dolog fel van osztva vagy felosztható, vagy amelyekből e dolog felépül” („any of the more or less distinct parts into which something is or may be divided or from which it is made up”, Oxford Dictionary – jelen ítélet, 117. pont).

A Törvényszék így megállapította, hogy a fellebbezési tanács által a vitatott határozat 37. pontjában használt „keresztmetszet” kifejezés alatt „részt” kell érteni, mivel álláspontja szerint a palackok túlnyomó többségének van egy henger alakú része (ítélet, 118. pont).

Ebből az következik, hogy a felperes állításával ellentétben a Törvényszék által a szóban forgó térbeli megjelölés tekintetében lefolytatott vizsgálat nem korlátozódott a megjelölés formája és egy síkbeli jellemző összehasonlítására (ítélet, 119. pont).

Következésképpen az ötödik fellebbezési jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani (ítélet, 120. pont).

A hatodik jogalapról

A felek érvei

A Voss felperes azt kifogásolja, hogy a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy mivel a vitatott védjegy önmagukban véve megkülönböztetőképességgel nem rendelkező alkotóelemekből áll, a védjegy az egészét tekintve sem rendelkezik ilyen képességgel. A felperes álláspontja szerint az ilyen érvelés azzal a következménnyel jár, hogy mind az áru egészében vett csomagolása, mind pedig az azt alkotó elemek kombinációja tekintetében kizárja a megkülönböztetőképesség elismerhetőségét, ami ellentétes a KVR által elérni kívánt céllal (ítélet, 121. pont).

A felperes ezenkívül azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor az összetett védjegyek tekintetében az EU Bíróság gyakorlata által meghatározott követelményt, amely szerint „az olyan elemek kombinációja, amelyek egyike sem rendelkezik megkülönböztetőképességgel, rendelkezhet ezzel a képességgel, ha többletet ad az összetett védjegynek az azt alkotó elemek pusztá és egyszerű összességéhez képest”, kiterjesztette a térbeli megjelölésekre (ítélet, 122. pont).

A Bíróság álláspontja

Emlékeztetni kell arra, hogy az EU Bírósága a térbeli megjelölések tárgyában már kimondta, hogy az esetleges megkülönböztetőképességet részben az egyes, külön-külön vett elemek tekintetében lehet vizsgálni, de minden esetben az érintett vásárlóközönségben keltett össz-

benyomásra kell támaszkodni, nem pedig arra a feltételezésre, hogy a külön-külön megkülönböztetőképeséggel nem bíró elemek egymás mellé rendelésük esetén sem bírhatnak ilyen képeséggel. Ugyanis az, hogy a védjegy minden egyes eleme külön-külön megkülönböztetésre alkalmatlan, nem zárja ki, hogy az általuk alkotott kombináció megkülönböztetőképeséggel rendelkezzen (Timehouse-végzés, C-453/11 P, 40. pont²⁶ – jelen ítélet, 124. pont).

A jelen ügyben a Törvényszék a megtámadott ítélet 57. pontjában kétségkívül megállapította, hogy „az, hogy valamely összetett védjegy kizárólag olyan alkotóelemekből áll, amelyek nem rendelkeznek megkülönböztetőképeséggel az érintett áruk vonatkozásában, főszabály szerint arra enged következtetni, hogy a védjegy egészében sem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel” (ítélet, 125. pont).

A Törvényszék ugyanakkor pontosítja, hogy e következtetést csak abban az esetben lehet megcáfolni, ha konkrét jelek utalnak arra, hogy különösen az egyes elemek összetételének módja többletet ad az összetett védjegynek annak egészét tekintve az azt alkotó elemek pusztá és egyszerű összetételéhez képest (ítélet, 126. pont).

Ebből az következik, hogy amennyiben a Voss felperes a hatodik jogalapjában azt kifogásolja, hogy a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy mivel a vitatott védjegy önmagukban véve megkülönböztetőképeséggel nem rendelkező alkotóelemekből áll, a védjegy az egészét tekintve sem rendelkezik ilyen képeséggel, e jogalapot el kell utasítani, mivel az a megtámadott ítélet téves olvasatán alapul (ítélet, 127. pont).

Ami a felperes azon érvelését illeti, amely szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor azon ítélezési gyakorlatot, amelynek értelmében az olyan elemek kombinációja, amelyek egyike sem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel, rendelkezhet e képeséggel, amennyiben többletet ad az azt alkotó elemek pusztá és egyszerű összességéhez képest, a vitatott védjegyre alkalmazta, emlékeztetni kell arra, hogy amint az a jelen ítélet, 107–109. pontjából következik, a Törvényszék helyesen alapította a vitatott védjegy megkülönböztetőképeségének értékelését arra az összbenyomásra, amelyet az említett védjegy alkotóelemeinek formája és elrendezése vált ki, amint azt a jelen ítélet, 105. és 124. pontjában hivatkozott ítélezési gyakorlat is megköveteli (ítélet, 128. pont).

E körülmények között a hatodik jogalapot mint megalapozatlant el kellett utasítani (ítélet, 129. pont).

²⁶ A szöveg:

Egy összetett védjegynél a megkülönböztetőképeség vizsgálata alkalmával minden szót, amely a védjegyet alkotja külön-külön kell megvizsgálni. A vizsgálatnak azonban mindenképpen az összbenyomás vizsgálatán kell alapulnia, úgy amint a fogyasztók a védjegyet észlelik, nem pedig annak feltételezésén, hogy az összetett védjegy egyes elemei az elkülönített vizsgálat során nem rendelkeztek megkülönböztetőképeséggel. Az a körülmény ugyanis, hogy az egyes elemeknek önmagukban nincs megkülönböztetőképeségük, nem zárja ki, hogy azok kombinációja ne rendelkezék megkülönböztetőképeséggel.

Kommentárok

Az érdekes ügyel kapcsolatosan viszonylag kevés kommentár olvasható.

T. de Haan és *F. C. Folmer*,²⁷ akik az INTA beavatkozó képviselőiként jártak el, az ítéletek rövid ismertetését követően csupán arra utalnak, hogy az EU Bírósága a beavatkozási kérelemnek azzal a részével, amely az üvegnek a szokásostól lényegesen eltérő jellegét bizonyította, érdemben nem foglalkozott, mert ezt ténykérdésnek tekintette, amelynek felülbírálata nem tartozik az EU Bíróságának hatáskörébe. Ezenfelül a másodfokú ítélet arra is rámutat, hogy a Törvényszéknek első alkalommal nyílt módja, hogy elbírálja, hogy a háromdimenziós védjegy „jelentős mértékben eltér az ágazat normáitól vagy szokásaitól” (ítélet, 82. pont) anélkül, hogy a felek által előterjesztett bizonyítékokra kellett volna támaszkodnia. Későbbi bejelentőknek erre a szempontra azért érdemes lesz figyelniük.

*J. Stretch*²⁸ részletesebben foglalkozik az ítélettel. Először azt kérdezi: Rossz hírt jelent-e az ítélet a háromdimenziós védjegyek bejelentői számára? Válasza: a szokatlan térbeli alak alapvetően (*inherently*) megkülönböztetőképeséggel rendelkezik. Ugyanakkor ez a szabály azt is jelenti, hogy az átlagos fogyasztó észlelése háromdimenziós védjegy esetében nem szükségszerűen azonos a szó- vagy az ábrás védjeggyel.

A térbeli védjegy bejegyztetésénél (vagy az adott esetben fenntartásánál) a problémát az jelenti, hogy az EU bíróságai szerint az átlagos fogyasztó szó- vagy grafikai elem hiányában nem következtet a termék származására. Persze akadhatnak kivételek. Kérdés például, hogy a Coca-Cola üveg esetében az átlagos fogyasztó felismeri-e az üveg sajátos formáját?

A másik, általa feltett kérdés: mit jelent az ítélet a háromdimenziós védjegyek jövőjére nézve? Véleménye szerint a térbeli formák jogosultjainak ezentúl alaposan meg kell fontolniuk, hogy milyen oltalmi formát választanak. Amint a példa mutatja, a védjegyoltalom által biztosított időhatárok nélküli oltalom nem biztos. Alighanem az olcsóbb és könnyebben hozzáférhető formatervezésiminta-oltalomra való törekvés lesz a célszerűbb, még ha ez időben behatárolt is.

*P. Stelis*²⁹ is azt mondja, hogy az ítélet a háromdimenziós védjegyek oltalmának problematikáját jelzi. „Az ágazat normáitól és szokásaitól való jelentős eltérés” azt jelenti, hogy a bejelentett formának a korábban szokásostól lényegesen el kell térnie, mert csak ez esetben van rá esélye, hogy közösségi védjegyként bejegyezzék.

²⁷ INTA Intervenes at CJEU Level as Independent Party. INTABulletin, 70. évf. 11. sz.

²⁸ Finally, Voss has lost its bottle (trade mark). World of IP and IT Law, 2015. május 14.

²⁹ The difficulty in registering a shape mark: <http://www.ashfords.co.uk>.

Megjegyzések

1. Mindenekelőtt figyelemre méltó az INTA-nak a másodfokú bírósági eljárásba történt beavatkozása. Lehet, hogy ez csak számomra szokatlan, az INTA Amicus Brief Committee közleményéből azonban olybá tűnik, mintha ez nem volna rendkívüli. Mindenesetre magam az EU Bírósága előtti eljárásban még nem találkoztam beavatkozásos üggyel. Úgy gondolom, hogy az INTA-nak ilyen jellegű tevékenysége elsősorban az USA-ban vált gyakorlattá.

2. Talán nem tévedek, ha az EU Bírósága ítéletének terjedelme is részben az INTA beavatkozására vezethető vissza – hiszen ránézésre az ügy nem tűnik bonyolultnak. Hiszen köztudott, hogy mind az EU Bírósága, mind a nemzeti bíróságok meglehetősen rezerváltak a tartályvédjegy-bejelentésekkel szemben.

3. Érdemes megemlékezni arról, hogy a felperesnek és az INTA-nak a bizonyítási teherrel kapcsolatos álláspontja (ítélet, 61–62. pont) a hagyományos francia felfogást, a magánkezdeményezés elsődlegességét tükrözi, amire a szabadalmi leírásokon több mint száz esztendőn át az S.G.D.G. jelzés (sans garantie du Gouvernement = a kormány szavatossága nélkül) hívta fel a figyelmet. Az EU bíróságai ezzel szemben a bizonyítás hivatalbóliséga, az officialitás elvét követik (ítélet, 70–71. pont) amikor a KVR 7. cikkében meghatározott feltétlen kizáró ok fennforgásának bizonyítását a hivatal, illetve a bíróságok feladatának tekintik.

4. Nem lehet elég gyakran emlékeztetni rá, hogy az EU Bírósága – akárcsak a tagállamok legfelsőbb bíróságai – csak jogkérdések tárgyában dönt, nem pedig ténykérdések vonatkozásában, nyomatékosan figyelmeztet erre az ítélet 97. pontja. Ez a gyakorlat egyébként az Európai Bíróság működéséről szóló szerződésen alapul, amire az EU Bírósága ugyancsak utal.

5. Ugyancsak figyelemre méltó, hogy a precedensek közül az ítélet a Timehouse-ügyben hozott végzésre (jelen ítélet, 124. pont) is hivatkozik, amely a megjelölések kombinációja oltalomképességének feltételeit határozza meg. Ezek lényegüket tekintve megegyeznek a kombinációs találmány szabadalmazhatóságának feltételeivel: mindkét esetben valami többlethatás szükséges az egyszerű addíció helyett.